

ЗРОСТАННЯ РОЛІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА ТА ІНДИВІДУАЛЬНО- КОНСУЛЬТАТИВНОЇ РОБОТИ ВИКЛАДЧА У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Сьогодні спостерігається скорочення лекційних часів викладання дисциплін, зокрема дисципліни «Міжнародні фінанси». Даний навчальний курс за своїм обсягом охоплює 12 тем, кожна з яких представляє окрему дисципліну. Зміст курсу охоплює характеристики світової, міжнародної, національних валютних систем; сегментів світового фінансового ринку, зокрема валютного ринку і операцій на ньому, міжнародного ринку банківських кредитів, міжнародного фондового ринку (ринку акцій і ринку облігацій), міжнародного ринку деривативів; фінансів ТНК; міжнародних розрахунків і платіжного балансу. Передбачається доповнити курс темами «Міжнародний ринок страхування», «Міжнародна банківська справа», «Міжнародне оподаткування». У зв'язку з цим, зростає роль у навчальному процесі самостійної роботи студентів і індивідуально-консультаційної роботи викладача.

Освіта — це вироблення звички у людини до самостійного пізнання і розуміння явищ, процесів, світу.

Важливим при викладанні дисципліни є отримання студентами системи знань. Сприяти може раціональне поєднання теоретичних знань і практичних навичок.

На наш погляд, змістовна частина лекційного матеріалу має включати викладання основних понять і категорій, економічних закономірностей їх функціонування та сучасних проблем розвитку. А набуття практичних навичок, вміння застосовувати на практиці знання отримані під час лекцій — має відбуватися під час проведення семінарських занять, під час самостійної роботи студентів.

Завдання лектора — це комплексний, системний розгляд процесів, що вивчаються; вироблення навичок самостійного мислення студентів, самостійного аналізу і синтезу; ознайомлення студентів з основною літературою, де деталізовано розкриваються питання дисципліни.

Завдання студентів — це вивчення предмету, використовуючи лекційний матеріал, літературу, запропоновану виклада-

чем чи самостійно знайдену у бібліотеці. Студенти мають уявити фундаментальні поняття, на яких базується дана дисципліна, та їх взаємозв'язок. Що стосується набуття практичних навичок, то даному процесу мають сприяти робота на семінарських заняттях і індивідуально-консультативна робота викладача та самостійне виконання практичних завдань і інша самостійна робота студента. Це допоможе отримати студенту певні навички з дисципліни, які можуть бути застосовані у його майбутній практичній діяльності. Наприклад, «Міжнародний ринок банківських кредитів» — розглянути практичне надання синдикуваного кредиту: процес синдикації — від вибору банку організатора до погашення кредиту; навчитися заключати кредитну угоду, виступаючи по-черзі у ролі клієнта і банку. Тема «Валютний ринок і валютні операції» — навчити студентів практично здійснювати операції «спот» в банках України. Розробка і виконання практичних завдань певною мірою передбачає тісний зв'язок університету і його викладачів з організаціями, фірмами, банками, бо задачі, що будуть запропоновані студентам для розв'язання, мають відображати конкретні реальні ситуації, що спостерігаються у практичній діяльності господарських суб'єктів.

Пакет практичних завдань охоплює всі теми курсу і представляє собою модулі дисципліни. Викладач конкретно вказує строк задачі модулів і здійснює жорсткий контроль за їх виконанням. Самостійна робота студента строго оцінюється і перевіряється, за можливістю, на плагіат. Обсяг практичних завдань має бути певного розміру, щоб навантаження було достатнім для студента, а їх змістовна частина має заставити студента самостійно працювати. Самостійна робота сприяє закріпленню теоретичних знань і набуттю практичних навичок.

Навчити, заставити самостійно працювати студентів — це дуже складна справа, яка пов'язана із системою оцінювання знань студентів під час складання екзаменів, відповідей на семінарських заняттях, здачі модулів. Але саме вміння самостійно працювати буде сприяти підвищенню конкурентоспроможності наших студентів. Якщо студент навчиться набувати окремі знання самостійно під час навчання в університеті, самостійно працювати під час підготовки до екзаменів і самостійно їх здавати, а не використовувати підручний матеріал, то тим самим студент у майбутньому буде мати позицію, на яку акцентували увагу європейські міністри вищої освіти 18—19 травня 2001 року в м. Прага — «Навчання протягом усього життя». «Навчання

протягом усього життя є істотним елементом Зони європейської вищої освіти. У майбутній Європі, що будуватиметься, як суспільство та її економіка, засновані на знаннях, тому стратегія навчання протягом усього життя повинна стати віч-на-віч із проблемами конкурентоспроможності та використання нових технологій, поліпшення соціальної єдності, рівних можливостей і якості життя».

Важливу роль у навчанні студентів самостійно працювати поза межами вузу відіграють тренінги, рольові ігри та інші методи активізації навчального процесу. Один із етапів тренінгу — це самостійна робота студентів, яка полягає у виконання домашнього завдання, зміст якого має стимулювати студента працювати не з Інтернетом, а з науковою літературою — з підручниками, монографіями, науковими журналами. Виконання домашнього завдання з тренінгу дозволяє відкрити певні риси студента — його творчість, самостійність, вміння розв'язувати практичні завдання і презентувати отримані результати і т.п.

Посилення самостійної роботи студента передбачає і посилення індивідуально-консультативної роботи викладача. Індивідуально-консультативна робота викладача — це не тільки співпраця із студентами-дипломниками, а і з іншими студентами. Під час індивідуальних консультацій існує можливість роз'яснити складні питання курсу і допомогти у виконанні модулів, у підготовці до екзамену. Але роль самостійної роботи студента і індивідуально-консультативної роботи викладача буде зростати, на нашу думку, у тому випадку, коли буде посилений контроль знань студентів. Ми маємо покращити критерії оцінювання знань студентів для того, щоб випускники КНЕУ були конкурентоспроможні як спеціалісти не тільки порівняно із випускниками інших українських вузів, але і з випускниками вузів країн світу. Бо в цьому і полягає основна мета розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу. В «Основних підходах та етапах формування зони Європейської вищої освіти» передбачається, що контроль якості освіти будуть здійснювати акредитаційні агентства, незалежні від національних урядів і міжнародних організацій, оцінка яких буде ґрунтуватися не на тривалості або змісті навчання, а на тих знаннях, уміннях і навичках, що отримали випускники.

Таким чином, самостійна робота студентів і індивідуально-консультативна робота мають сприяти комплексному розумінню процесу, що вивчається, підвищувати рівень знань студентів, сприяти розвитку талантів студентів.